

"Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2021 жылғы 23 шілдедегі № 362 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 26 шілдеде № 23692 болып тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен.

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Оқу-ағарту министрінің 03.08.2022 № 348 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелді) мынадай өзгерістер енгізілсін:

осы бұйрықтың 5-қосымшасы осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын;

осы бұйрықтың 6-қосымшасы осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Техникалық және кәсіптік білім департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*м.а Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрі*

Б. Асыллова

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Денсаулық сақтау министрлігі

_____
2021 жылғы _____ " _____ "

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Қорғаныс министрлігі

_____
2021 жылғы _____ " _____ "

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Мәдениет және спорт министрлігі

_____
2021 жылғы _____ " _____ "

м.а Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2021 жылғы 23 шілдедегі
№ 362 бұйрығына
1-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 31 қазандағы
№ 604 бұйрығына
5-қосымша

Техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – МЖБС) "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-1) тармақшасына және 56-бабына сәйкес әзірленді және оқыту нәтижелеріне бағдарланған білім беру мазмұнына, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне, білім алушылардың даярлық деңгейіне, техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламалары (бұдан әрі – ТжКБ білім беру бағдарламалары) бойынша оқыту мерзіміне қойылатын талаптарды айқындайды.

Осы МЖБС-ны меншік нысаны мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан ТжКБ-ның білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары (бұдан әрі – ТжКБ ұйымдары), оның ішінде әскери, арнаулы оқу орындары (бұдан әрі – ӘАОО) және ТжКБ білім беру бағдарламаларын әзірлеушілер қолданады.

2. МЖБС-да келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) ӘАОО-ның компоненті – білім беру бағдарламасын меңгеру үшін ӘАОО өз бетінше айқындайтын оқу пәндердің тізбесі мен академиялық кредиттердің тиісті ең аз көлемі;

2) әскери тағылымдама – болашақ кәсіби қызметпен байланысты функционалдық міндеттерді орындау процесінде теориялық білімді, білікті бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттерді игеруге және дамытуға бағытталған әскери, арнаулы оқу орындарындағы оқу қызметінің түрі.

3) базалық құзырет – білім алушының жеке, әлеуметтік және кәсіби қызметіне қажетті білімнің, біліктің және дағдылардың жиынтығы;

4) базалық модуль – білім алушының базалық құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған білім беру бағдарламасының функционалдық аяқталған құрылымдық элементі;

5) білім алушының жеке компоненті – жобалау жұмысы арқылы біліктілікті меңгерудің практикалық тәжірибесін кеңейтуге бағытталған білім беру бағдарламасының бөлігі;

6) білім беру ұйымының таңдау компоненті – WorldSkills стандарттарын ескере отырып, өңірлік даму жоспарына, жұмыс берушілердің талаптарына сәйкес білім беру ұйымы анықтайтын модульдер және(немесе) пәндер тізбесі;

7) демонстрациялық емтихан – білім алушыға меңгерген кәсіби құзыреттіліктерін іс жүзінде көрсетуге мүмкіндік беретін аралық және/немесе қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны;

8) дипломдық жұмыс (жоба) – білім алушылардың ТжКБ білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелерін, оның ішінде жобалық тәсілдерді қолдана отырып жинақтауды білдіретін өзіндік бітіру жұмысы;

9) жеке оқу жоспары – меңгерілетін ТжКБ білім беру бағдарламасы шегінде жеке білім беру қажеттіліктерін іске асыруға ықпал ететін білім алушының оқу жоспары;

10) жобалау жұмысы – педагогтің немесе тәлімгердің басшылығымен орындалатын білім алушының практикалық және/немесе шығармашылық жұмысы;

11) жұмыс оқу бағдарламасы – жұмыс оқу жоспарының нақты пәні және (немесе) модулі үшін ТжКБ ұйымы әзірлейтін құжат;

12) жұмыс оқу жоспары – ТжКБ ұйымы әзірлейтін, оқу пәндерінің және/немесе модульдердің тізбесін, көлемдерін, оларды зерделеу дәйектілігін, сондай-ақ олардың игерілуін бақылау нысандарын регламенттейтін құжат;

13) кәсіби құзырет – кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін білім, білік және дағды, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттер жиынтығын шешу қабілеті;

14) кәсіптік модуль – кәсіби құзыретті қалыптастыруға бағытталған білім беру бағдарламасының функционалдық аяқталған құрылымдық элементі;

15) консультация – білім беру бағдарламасын меңгеру кезінде білім алушыларға көмек көрсетуді қамтамасыз ететін оқу сабақтарының нысаны;

16) кредит – біліктіліктегі оқыту нәтижелерінің жалпы салмағының немесе біліктіліктің жеке компонентінің сандық көрінісі;

17) кредиттік-модульдік жүйе – модульдік және кредиттік оқыту технологиясының бірлігіне негізделген оқу процесін ұйымдастыру моделі;

18) міндетті компонент – білім алушылар міндетті түрде меңгеретін оқу пәндерінің және (немесе) модульдерінің тізбесі;

19) факультативтік сабақ – міндетті оқытуға кірмейтін, таңдаған мамандық шеңберінде білім алушылардың білімін тереңдету, қызығушылықтарын, қабілеттерін дамыту мақсатында қосымша оқыту.

2-тарау. Техникалық және кәсіптік білім берудің мазмұнына оқыту нәтижелеріне бағдар жасай отырып қойылатын талаптар

3. ТжКБ-ның мазмұны білім беру бағдарламаларымен анықталады және оқыту нәтижелеріне бағдарланады.

ТжКБ білім беру бағдарламаларының мазмұны:

білікті жұмысшы кадрлар деңгейі үшін:

1) жалпы білім беретін, жалпы гуманитарлық, жалпы кәсіптік, арнайы пәндерді зерделеуді немесе жалпы білім беретін пәндерді, базалық және кәсіптік модульдерді зерделеуді;

2) зертханалық-практикалық сабақтарды орындауды;

3) өндірістік оқытудан және кәсіптік практикадан өтуді;

4) аралық және қорытынды мемлекеттік аттестаттаудан өтуді.

орта буын мамандарының деңгейі үшін:

1) жалпы білім беретін, жалпы гуманитарлық, әлеуметтік-экономикалық, жалпы кәсіптік, арнайы пәндер немесе жалпы білім беретін пәндерді, базалық және кәсіптік модульдерді зерделеуді;

2) зертханалық-практикалық сабақтарды орындауды;

3) кәсіптік практикадан өтуді;

4) егер жұмыс оқу бағдарламалары мен жоспарында өзгеше жұмыс түрлері көзделмесе, курстық және дипломдық (жазбаша немесе практикалық) жұмысты орындауды;

5) аралық және қорытынды мемлекеттік аттестаттаудан өтуді көздейді.

ӘАОО-да ТжКБ беру бағдарламаларының мазмұны жалпы білім беретін, жалпы гуманитарлық, жалпы кәсіптік, арнайы пәндерді оқуды және әскери тағылымдамадан өтуді көздейді.

4. Жалпы білім беретін пәндер тізбесі мен көлемі қоғамдық-гуманитарлық, жаратылыстану-математикалық бағыттары бойынша мамандық бейінін ескере отырып айқындалады.

Бейініне қарамастан міндетті жалпы білім беретін пәндерге: "Қазақ тілі" және "Қазақ әдебиеті" "Орыс тілі және әдебиеті" (оқыту қазақ тілінде жүргізілетін топтар үшін), "Орыс тілі" және "Орыс әдебиеті", "Қазақ тілі және әдебиеті" (оқыту орыс тілінде жүргізілетін топтар үшін), "Шетел тілі", "Математика", "Информатика", "Қазақстан тарихы", "Өзін-өзі тану", "Дене тәрбиесі", "Алғашқы әскери және технологиялық дайындық" жатады.

Мамандық бейініне байланысты ТжКБ ұйымдары оқытудың тереңдетілген және стандарттық деңгейлерінің екі пәнін таңдайды.

Жаратылыстану-математикалық бейіннің тереңдетілген оқыту деңгейіндегі пәндеріне "Физика", "Химия", "Биология", "География" жатады. Бейіндік оқытудың осы бағытында стандарттық деңгейдегі пәндерге "Дүниежүзі тарихы", "Биология", "География" жатады.

Қоғамдық-гуманитарлық бейіннің тереңдетілген оқыту деңгейіндегі пәндеріне "Дүниежүзі тарихы", "Химия", "Биология", "География" жатады. Бейіндік оқытудың осы бағытында стандартты деңгейдегі пәндерге "Физика", "Химия", "Графика және жобалау" жатады.

"Өнер және мәдениет" бейіні бойынша тереңдетілген оқыту деңгейіндегі пәндеріне "Шет тілі", "Дүниежүзі тарихы", "География", "Химия" жатады. Бейіндік оқытудың осы бағытында стандарттық деңгейдегі пәндерге "Физика", "Биология", "Графика және жобалау" жатады.

Ерекше білім берілуіне қажеттіліктері бар тұлғалар үшін арнайы оқу бағдарламаларындағы жалпы білім беретін пәндер тізбесі мен көлемін ТжКБ ұйымы мамандығына байланысты дербес айқындайды.

Жалпы білім беру пәндері 1-2 курстарда оқытылады және базалық және/немесе кәсіптік модульдерге біріктірілуі мүмкін.

"Дене шынықтыру" бойынша сабақтар міндетті болып табылады және теориялық оқыту кезеңінде аптасына кемінде 4 сағат жоспарланады, оның ішінде факультативтік сабақтар немесе спорт секциялары есебінен аптасына 2 сағат жоспарлауға жол беріледі.

ӘАОО үшін "Дене шынықтыру дайындығы" бойынша сабақтар міндетті болып табылады және аптасына кемінде 4 сағат жоспарланады. Әрбір оқу семестрі аяқталғаннан кейін емтихан өткізіледі. Спорт секцияларындағы сабақтар аптасына 4 сағаттан аспайтын көлемде көзделеді.

Жоғары дене жүктемесін көздейтін мамандықтар (хореография, спорт, цирк, актерлік өнері) үшін "Дене шынықтыру" бойынша сабақтар арнайы пәндер немесе кәсіптік модульдер шеңберінде іске асырылады.

Білім беру ұйымдарында алғашқы әскери және технологиялық дайындық бойынша сабақтар қыз балаларға ұлдармен бірге, "Медициналық білім негіздері" бөлімі бойынша – бөлек өткізіледі. "Әскери іс негіздері" бөлімі бойынша практикалық сабақтарға қыз балалар тартылмайды. Алғашқы әскери дайындық курсы аяқталғаннан кейін білім алушылармен оқу-далалық (лагерьлік) жиындар ("өнер және мәдениет" бейінін қоспағанда) өткізіледі. Оқу-дала жиындары кезінде қыз балалар медициналық қызметкердің жетекшілігімен білім беру ұйымдарында медициналық-санитарлық дайындықтан өтеді. "Өмір қауіпсіздігі негіздері" кіріктірілген білім беру бағдарламасының мазмұны "Алғашқы әскери және технологиялық дайындық" оқу курсы шеңберінде жүзеге асырылады (ӘАОО-ны қоспағанда).

5. Білім беру бағдарламаларын ТжКБ ұйымдары жұмыс берушілердің қатысуымен осы МЖБС, кәсіптік стандарттар (бар болса), WorldSkills кәсіптік стандарттар (бар болса) талаптарының негізінде дербес әзірлейді.

Білім беру бағдарламасының құрылымына паспорт, жұмыс оқу жоспары және жұмыс оқу бағдарламалары кіреді.

6. Базалық құзыреттерді қалыптастыру үшін ТжКБ ұйымы жалпы гуманитарлық, әлеуметтік-экономикалық пәндерді немесе базалық модульдерді зерделеуді көздейді (әскери мамандықтарды қоспағанда).

Базалық құзыреттер салауатты өмір салтын қалыптастыруға және дене қасиеттерін жетілдіруге, қоғамда және еңбек ұжымында әлеуметтенуге және бейімделуге, патриотизм мен ұлттық сана-сезімді дамытуға, кәсіпкерлік қызмет дағдыларын және қаржылық сауаттылықты игеруге, кәсіби қызметте ақпараттық-коммуникациялық және цифрлық технологияларды қолдануға бағытталған.

Білім беру бағдарламаларын іске асыру кезінде мынадай базалық модульдер оқытылады:

- 1) дене қасиеттерін дамыту және жетілдіру;
- 2) ақпараттық-коммуникациялық және цифрлық технологияларды қолдану;
- 3) экономиканың базалық білімін және кәсіпкерлік негіздерін қолдану;
- 4) қоғам мен еңбек ұжымында әлеуметтену және бейімделу үшін әлеуметтік ғылымдар негіздерін қолдану.

Қосымша базалық модульдерді қосуға рұқсат етіледі.

"Қоғам мен еңбек ұжымында әлеуметтену және бейімделу үшін әлеуметтік ғылымдар негіздерін қолдану" модулін қосуды орта буын мамандарын даярлаудың білім беру бағдарламаларында көздеу қажет.

ТЖКБ ұйымының қалауы бойынша базалық модульдер әскери мамандықтарды қоспағанда, мамандық бейініне байланысты кәсіптік модульдерге біріктіріледі.

7. Кәсіптік модульдер/арнайы пәндер экологиялық және/немесе өнеркәсіптік қауіпсіздікке қойылатын қазіргі заманғы талаптарды ескере отырып, біліктілік бойынша еңбек функциялары мен кәсіби міндеттердің мазмұнын көздейді.

Кәсіптік модульдерді (пәндерді) ТЖКБ ұйымы дербес айқындайды.

ТЖКБ ұйымының қалауы бойынша біліктілікті меңгерудің практикалық тәжірибесін кеңейту мақсатында кәсіптік модульдер шеңберінде жобалау жұмысы арқылы білім алушының жеке компоненті іске асырылады.

8. ТЖКБ-ның білім беру бағдарламалары теориялық оқытумен қатар өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы қамтиды.

Кәсіптік практика оқу, өндірістік және дипломалды болып бөлінеді.

Өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы өткізу мерзімдері мен мазмұны оқу процесінің жоспарымен және жұмыс оқу бағдарламаларымен айқындалады.

Дуальды оқытуды пайдаланылатын ТЖКБ-ның білім беру бағдарламалары білім беру ұйымдарындағы теориялық оқытуды және кәсіпорын (ұйым) базасында кемінде алпыс пайыздық өндірістік оқытуды, кәсіптік практиканы көздейді.

ӘАОО-да кәсіптік практика жауынгерлік даярлықты айқындайтын пәндер бойынша практикалық және әдістемелік сабақтарды қамтиды. Сабақтар сыныптарда, зертханаларда, оқу-жаттығуда және далалық жорықтарда жоспарланады. Аталған сабақтар берілетін біліктілікке сәйкес практикалық дағдылар мен кәсіби құзыреттерді игеруге бағытталған.

Практикалық сабақтардың мерзімдері мен мазмұны жұмыс оқу жоспарларында, оқу процесінің кестесінде және жұмыс оқу бағдарламаларында айқындалады.

ӘАОО-да кәсіптік практикаға, әскери тағылымдамаға, жалпы гуманитарлық, жалпы кәсіптік, әлеуметтік пәндерді оқуға бөлінетін уақыт санын тиісті уәкілетті орган айқындайды.

9. Оқыту нәтижелерінің жетістіктерін бағалау әр түрлі бақылау түрлерімен жүргізіледі: үлгерімді ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау.

Бақылау жұмыстары, сынақтар және курстық жобалар (жұмыстар) пәнді, соның ішінде модульге біріктірілген пәнді оқуға бөлінген оқу уақыты есебінен,

емтихандар – аралық немесе қорытынды аттестаттауға бөлінген мерзімде өткізіледі.

ӘАОО-да барлық пәндер бойынша аралық аттестаттау көзделген, оның негізгі түрі емтихан болып табылады.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша аралық аттестаттау: қазақ тілінде оқытатын топтар үшін қазақ тілі, орыс тілі және әдебиеті; орыс тілінде оқытатын топтар үшін орыс тілі, қазақ тілі және әдебиеті; Қазақстан тарихы, математика және тереңдетілген деңгейдегі пән бойынша емтихандар өткізуді көздейді.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша емтихандар "Жалпы білім беретін пәндер" модуліне бөлінген кредиттер/сағаттар есебінен өткізіледі.

Біліктілік емтихандары әрбір біліктілік бойынша практикалық жұмыс немесе демонстрациялық емтихан нысанында ТжКБ ұйымының оқу-өндірістік шеберханаларында, зертханаларында және оқу орталықтарында және/немесе кәсіпорындардың өндірістік алаңдарында өткізіледі.

Өнер және мәдениет саласындағы мамандықтар үшін қорытынды және (немесе) аралық аттестаттау шығармашылық тапсырмалардың орындалуын көздейді.

Шығармашылық тапсырма туралы ережені ТжКБ ұйымы дербес әзірлейді.

ӘАОО үшін қорытынды аттестаттау арнайы пәндер бойынша кешенді емтихан тапсырудан және дене тәрбиесі пәні бойынша емтихан тапсырудан тұрады.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар (ақыл-ойы сақталмаған) үшін қорытынды аттестаттау практикалық жұмысты орындау нысанында, өткізіледі, басқа санаттағылар үшін ТжКБ ұйымы айқындайды.

10. Жұмыс оқу жоспарлары МЖБС 1, 2-қосымшаларына сәйкес ТжКБ оқу жоспарының моделі негізінде әзірленеді.

11. Жұмыс оқу бағдарламалары оқыту нәтижелеріне бағдарлана отырып, оқу жоспарының барлық пәндері және (немесе) модульдері бойынша әзірленеді және ТжКБ ұйымы бекітеді.

12. "Хореография өнері" мамандығы бойынша жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламалары 4 (5) - сыныптан және 9-сыныптан (9-сыныптан кейін) бастап қабылдауды ескере отырып әзірленеді.

13. Жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру кезінде ТжКБ ұйымы:

1) міндетті оқытуға бөлінген кредиттердің/сағаттардың жалпы санын сақтай отырып, циклдердің, модульдердің/пәндердің көлемі мен мазмұнын дербес айқындайды;

2) бір мамандық шеңберінде модульдердің/біліктіліктердің жүйелігін, тізбесін және санын айқындайды;

3) оқу процесін ұйымдастыру мен бақылау нысандарын, әдістерін, оқытудың әртүрлі технологияларын таңдайды.

14. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар адамдарды оқыту үшін мыналар әзірленеді:

1) білім алушылардың психофизикалық даму ерекшеліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, ТЖКБ білім беру бағдарламасын ішінара немесе толық меңгеруді көздейтін арнайы оқу бағдарламалары (ақыл-ойы сақталмаған адамдар үшін);

2) білім алушылардың физикалық бұзушылықтары мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, ТЖКБ мамандығы бойынша білім беру бағдарламасы негізінде жеке оқу бағдарламалары мен жоспарлары (ақыл-ойы сақталған адамдар үшін).

15. Оқыту нәтижелеріне негізделген білім беру бағдарламасының мазмұны: жұмысшы біліктілігін;

жұмысшы біліктілігін және орта буын маманын;

орта буын маманын игере отырып, оқу траекториясын құруға мүмкіндік береді.

3-тарау. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

16. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі күндізгі оқыту нысанында міндетті оқу жүктемесін – аптасына кемінде 36 сағат, сондай-ақ факультативтік сабақ пен консультацияны қоса алғанда 54 сағаттан аспайды.

17. ЭАОО үшін оқу-жаттығуларда, далалық жорықтар, полигондарда, практикалардың барлық түрлерін, әскери тағылымдамаларды өткізу кезеңінде оқу жұмысы аптасына оқу сабақтарының 54 сағатына дейінгі есеппен жоспарланады.

18. Әрбір оқу жылына арналған міндетті оқу уақытының көлемі 60 кредит/1440 сағатты құрайды.

Білім алушылардың жеке қабілеттерін дамыту және көмек көрсету үшін факультативтік сабақтар мен консультациялар қарастырылған.

19. Білім алушының оқу жүктемесінің көлемі әрбір пән және (немесе) модуль немесе оқу жұмысының басқа түрлері бойынша меңгеретін оқыту нәтижелері бойынша кредитпен/сағатпен өлшенеді.

1 кредит 24 академиялық сағатқа, 1 академиялық сағат 45 минутқа тең.

20. Міндетті оқу сабақтары уақытының көлемі кешкі оқыту нысаны үшін күндізгі оқыту нысанына көзделген тиісті оқу уақыты көлемінен 70%-ды және сырттай оқу нысаны үшін 30%-ды құрайды.

4-тарау. Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар

21. Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар ұлттық біліктілік шеңберінің, салалық біліктілік шеңберлерінің, кәсіптік стандарттар дескрипторларымен айқындалады және қол жеткізілген оқыту нәтижелерінен байқалатын меңгерілген негізгі құзыреттерді көрсетеді.

Дескрипторлар даярлаудың мынадай деңгейлеріне қол жеткізген кезде білім алушылардың қабілеттерін сипаттайтын оқыту нәтижелерін көрсетеді:

- білікті жұмысшы кадрларды даярлау кезінде: қойылған міндеттерге сүйене отырып, белгілі бір еркіндік үлесімен іс-әрекет жүргізу, базалық, жалпы білім беретін және практикаға бағдарланған кәсіби білімді қолдану, стандартты және қарапайым бір типті практикалық міндеттерді шешу, білім мен практикалық тәжірибе негізінде белгілі әрекет тәсілдерін таңдау, алынған нәтижелерді ескере отырып қызметті түзету;

- орта буын мамандарын даярлау кезінде: маңызды әлеуметтік және этикалық аспектілерді ескере отырып, басқалардың стандартты жұмысына басшылық жасау, өзінің оқуы мен басқаларды оқытуға жауапты болу, қызметті және практикалық тәжірибені жүзеге асыру үшін кәсіби (практикалық және теориялық) білімді қолдану, жұмыс жағдайын және оның болжамды өзгерістерін дербес талдауды талап ететін кең спектрдің типтік практикалық міндеттерін шешу, қызметті жүзеге асырудың технологиялық жолдарын таңдау, ағымдағы және қорытынды бақылау жүргізу, қызметті бағалау мен түзету.

5-тарау. Оқу уақытына қойылатын талаптар

22. ТЖКБ-ның білім беру бағдарламаларын игеру мерзімдері біліктіліктердің күрделілігіне және/немесе санына байланысты және МЖБС модельдеріне сәйкес көзделген кредиттер/сағаттардың көлемімен айқындалады.

Техникалық және кәсіптік
білім берудің мемлекеттік
жалпыға міндетті стандартына
1-қосымша

Техникалық және кәсіптік білім берудің оқу жоспарының моделі

№	Модульдердің және оқу қызметі түрлерінің атауы	Кредит/сағат саны			
		ЕББҚ бар тұлғалар үшін (ақыл-ойы сақталмаған)	негізгі орта білім базасында	жалпы орта білім базасында	техникалық және кәсіптік, жоғары білім базасында
1	2		3	4	5
1	"Жалпы білім беру пәндері" модулі*	+	60/1440	-	-

2	Базалық модульдер	+	+	+	
3	Кәсіптік модульдер	+	+	+	
3.1	Жұмысшы біліктілігі бойынша кәсіптік модульдер**	+	+	+	
3.2	Орта буын маманы бойынша кәсіптік модульдер**	+	+	+	+
4	Аралық аттестаттау	+	+	+	+
5	Қорытынды аттестаттау				
	Міндетті оқыту қорытындысы				
	Білікті жұмысшы кадрлар	120/2880	120/2880-180/4320***	60/1440-120/2880***	-
	Орта буын маманы	-	180/4320-240/5760****	120/2880-180/4320****	60/1440
6	Факультативтік сабақтар	аптасына 4 сағаттан аспайды			
7	Консультациялар	оқу жылына 100 сағаттан аспайды			
	Білім алушының оқу жүктемесінің жалпы саны кредитпен/сағатпен	138/3312	206/4944-274/6576	138/3312-206/4944	69/1656

Ескерпе:

* "Хореографиялық өнері" мамандығы бойынша 38/912 кредит/ сағатты құрайды.

** Өндірістік оқыту және/немесе кәсіптік практика кәсіптік модульдің кемінде 40% - ын құрайды.

*** Біліктіліктің күрделілігіне және (немесе) санына байланысты анықталады

**** Білікті жұмысшы кадрлар деңгейі үшін бөлінген оқу уақытының көлеміне байланысты анықталады.

Техникалық және кәсіптік
білім берудің мемлекеттік

Білікті жұмысшы кадрлар мен орта буын маманы деңгейлері үшін техникалық және кәсіптік білім берудің оқу жоспарының моделі

№	Циклдердің, пәндердің және оқу жұмысының атауы	Кредит/сағат саны			
		ЕББҚ бар тұлғалар үшін (ақыл-ойы сақталмаған)	негізгі орта білім базасында	жалпы орта білім базасында	техникалық және кәсіптік білім, жоғары білім базасында
1	2		3	4	5
	Білікті жұмысшы кадрлар				
1	Жалпы білім беру пәндері	+	60/1440	-	-
2	Жалпы гуманитарлық пәндер	+	+	+	+
3	Жалпы кәсіптік пәндер	+	+	+	+
4	Арнайы пәндер	+	+	+	+
5	Өндірістік оқыту және кәсіптік практика*		міндетті оқу уақытының жалпы көлемінен кемінде 40 %		
6	Аралық аттестаттау	+	+	+	+
7	Қорытынды аттестаттау	+	+	+	+
	Міндетті оқыту қорытындысы	120/2880	120/2880-180/4320**	60/1440-120/2880**	60/1440
8	Факультативтік сабақтар	аптасына 4 сағаттан аспайды			
9	Консультация	оқу жылына 100 сағаттан аспайды			
	Білім алушының оқу жүктемесінің жалпы саны кредитпен/сағатпен	138/3312	138/3312-207/4968**	69/1656-138/3312**	69/1656
	Орта буын маманы				
1	Жалпы білім беру пәндері		60/1440	-	-

2	Жалпы гуманитарлық пәндер		+	+	+
3	Әлеуметтік-экономикалық пәндер		+	+	+
4	Жалпы кәсіптік пәндер		+	+	+
5	Арнайы пәндер		+	+	+
6	Өндірістік оқыту және кәсіптік практика*		міндетті оқу уақытының жалпы көлемінен кемінде 40 %		
7	Аралық аттестаттау		+	+	+
8	Қорытынды аттестаттау		+	+	+
	Міндетті оқыту қорытындысы		180/4320-240/5760	120/2880-180/4320	60/1440
9	Факультативтік сабақтар		аптасына 4 сағаттан аспайды		
10	Консультация		оқу жылына 100 сағаттан аспайды		
	Білім алушының оқу жүктемесінің жалпы саны кредитпен/сағатпен		206/4944-274/6576**	138/3312-206/4944**	69/1656

Ескертпе:

* оның ішінде жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтар, курстық және дипломдық жобалау.

** біліктіліктің күрделілігіне байланысты анықталады.

м.а Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2021 жылғы 23 шілдедегі
№ 362 бұйрығына
2-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 31 қазандағы
№ 604 бұйрығына
6-қосымша

Орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Осы орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – МЖБС) "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-1) тармақшасына және 56-бабына сәйкес әзірленді және оқыту нәтижелеріне бағдарланған білім беру мазмұнына, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне, білім алушылардың даярлық деңгейіне, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламалары бойынша оқыту мерзіміне қойылатын талаптарды айқындайды.

Осы МЖБС-ны меншік нысаны мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын әзірлеушілер қолданады.

2. МЖБС-да келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) базалық құзырет – білім алушының жеке, әлеуметтік және кәсіби қызметіне қажетті білім, білік және дағдылардың жиынтығы;

2) базалық модуль – білім алушының базалық құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған білім беру бағдарламасының функционалдық аяқталған құрылымдық элементі;

3) білім алушының жеке компоненті – жобалау жұмысы арқылы біліктілікті меңгерудің практикалық тәжірибесін кеңейтуге бағытталған білім беру бағдарламасының бөлігі;

4) білім беру ұйымының таңдау компоненті – WorldSkills стандарттарын ескере отырып, өңірлік даму жоспарына, жұмыс берушілердің талаптарына сәйкес білім беру ұйымы анықтайтын модульдер тізбесі;

5) демонстрациялық емтихан – білім алушыға меңгерген кәсіби құзыреттіліктерін іс жүзінде көрсетуге мүмкіндік беретін аралық және/немесе қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны;

6) дипломдық жұмыс (жоба) – білім алушылардың орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелерін, оның ішінде жобалық тәсілдерді қолдана отырып жинақтауды білдіретін өзіндік бітіру жұмысы;

7) жеке оқу жоспары – меңгерілетін орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламасы шегінде жеке білім беру қажеттіліктерін іске асыруға ықпал ететін білім алушының оқу жоспары;

8) жобалау жұмысы – педагогтің немесе тәлімгердің басшылығымен орындалатын білім алушының практикалық және/немесе шығармашылық жұмысы;

9) жұмыс оқу бағдарламасы – жұмыс оқу жоспарының нақты модулі үшін орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы әзірлейтін құжат;

10) жұмыс оқу жоспары – орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы әзірлейтін модульдерінің тізбесін, көлемдерін, оларды зерделеу дәйектілігін, сондай-ақ олардың игерілуін бақылау нысанын регламенттейтін құжат;

11) кәсіби құзырет – кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін білім, білік және дағды, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттер жиынтығын шешу қабілеті;

12) кәсіптік модуль – кәсіби құзыретті қалыптастыруға бағытталған білім беру бағдарламасының функционалдық аяқталған құрылымдық элементі;

13) консультация – білім беру бағдарламасын меңгеру кезінде білім алушыларға көмек көрсетуді қамтамасыз ететін оқу сабақтарының нысаны;

14) кредит – біліктіліктегі оқыту нәтижелерінің жалпы салмағының немесе біліктіліктің жеке компонентінің сандық көрінісі;

15) кредиттік-модульдік жүйе – модульдік және кредиттік оқыту технологиясының бірлігіне негізделген оқу процесін ұйымдастыру моделі;

16) міндетті компонент – білім алушылар міндетті түрде меңгеретін модульдерінің тізбесі;

17) факультативтік сабақ – міндетті оқытуға кірмейтін, таңдаған мамандық шеңберінде білім алушылардың білімін тереңдету, қызығушылықтарын, қабілеттерін дамыту мақсатында қосымша оқыту.

2 тарау. Орта білімнен кейінгі білім берудің мазмұнына оқыту нәтижелеріне бағдар жасай отырып қойылатын талаптар

3. Орта білімнен кейінгі білімнің мазмұны білім беру бағдарламаларымен анықталады және оқыту нәтижелеріне бағдарланады.

Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларының мазмұны теориялық сабақтарды, зертханалық-практикалық жұмыстарды орындауды, өндірістік оқудан және кәсіптік практикадан өтуді қамтитын базалық және кәсіптік модульдерді меңгеруді қарастырады.

4. Білім беру бағдарламаларын орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары жұмыс берушілердің қатысуымен осы МЖБС-ның, кәсіптік стандарттар (бар болса), WorldSkills кәсіптік стандарттар (бар болса) талаптарының негізінде дербес әзірлейді.

Білім беру бағдарламасының құрылымына паспорт, жұмыс оқу жоспары және жұмыс оқу бағдарламалары кіреді.

5. Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларының мазмұны бакалавриаттың білім беру бағдарламаларының жекелеген модульдерін немесе пәндерін енгізе отырып, модульдерге интеграцияланған техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын зерделеуді көздейді.

6. Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламалары кредиттік-модульдік технологияны қолдана отырып, құзыреттілік тәсіл негізінде құрылады.

Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын нақты қызметті орындау және кәсіби құзыреттілікті қалыптастыру үшін қажетті білім беру бағдарламаларының тиісті мазмұндық аспектілерін біріктіру негізінде орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары әзірлейді.

7. Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламалары базалық құзыреттерді қалыптастыратын базалық модульдерді оқытуды көздейді.

Базалық құзыреттер салауатты өмір салтын қалыптастыруға және дене қасиеттерін жетілдіруге, қоғамда және еңбек ұжымында әлеуметтенуге және бейімделуге, патриотизм мен ұлттық сана-сезімді дамытуға, кәсіпкерлік қызмет дағдыларын және қаржылық сауаттылықты игеруге, кәсіби қызметте ақпараттық-коммуникациялық және цифрлық технологияларды қолдануға бағытталған.

Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыру кезінде мынадай базалық модульдер оқытылады:

- 1) дене қасиеттерін дамыту және жетілдіру;
- 2) ақпараттық-коммуникациялық және цифрлық технологияларды қолдану;
- 3) қоғам мен еңбек ұжымында әлеуметтену және бейімделу үшін әлеуметтік ғылымдар негіздерін қолдану;
- 4) кәсіби қызметте қазіргі заманғы экономикалық жүйенің жұмыс істеуінің негізгі заңдылықтары мен механизмдерін қолдану.

Орта білімнен кейінгі білім беру ұйымның қалауы бойынша базалық модульдер мамандық бейініне байланысты кәсіптік модульдерге біріктіріледі.

Қосымша базалық модульдерді қосуға рұқсат етіледі.

8. Кәсіптік модульдер экологиялық және/немесе өнеркәсіптік қауіпсіздікке қойылатын қазіргі заманғы талаптарды ескере отырып, біліктілік бойынша еңбек функциялары мен кәсіби міндеттердің мазмұнын көздейді.

Кәсіптік модульдерді орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы дербес айқындайды.

Орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының қалауы бойынша біліктілікті меңгерудің практикалық тәжірибесін кеңейту мақсатында кәсіптік модульдер шеңберінде жобалау жұмысы арқылы білім алушының жеке компоненті іске асырылады.

9. Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламалары теориялық оқытумен қатар өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы қамтиды.

Кәсіптік практика оқу, өндірістік және дипломалды болып бөлінеді.

Өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы өткізу мерзімдері мен мазмұны оқу процесінің жоспарымен және жұмыс оқу бағдарламаларымен айқындалады.

Дуальды оқытуды пайдаланылатын орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламалары білім беру ұйымдарындағы теориялық оқытуды және кәсіпорын (ұйым) базасында кемінде алпыс пайыздық өндірістік оқытуды, кәсіптік практиканы көздейді.

10. Оқыту нәтижелерінің жетістіктерін бағалау әр түрлі бақылау түрлерімен жүргізіледі: үлгерімді ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау.

Бақылау жұмыстары, сынақтар және курстық жобалар (жұмыстар) модульді зерделеуге бөлінген оқу уақыты есебінен, емтихандар – аралық немесе қорытынды аттестаттауға бөлінген мерзімде өткізіледі.

Өнер және мәдениет саласының мамандықтары үшін қорытынды және (немесе) аралық аттестаттауды өткізу кезінде шығармашылық тапсырмаларды орындау көзделген. Шығармашылық тапсырма туралы ережені орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы дербес әзірлейді.

Біліктілік емтихандары әрбір біліктілік бойынша практикалық жұмыс немесе демонстрациялық емтихан нысанында орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының оқу-өндірістік шеберханаларында, зертханаларында және оқу орталықтарында және/немесе кәсіпорындардың өндірістік алаңдарында өткізіледі.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін қорытынды аттестаттау практикалық жұмысты орындау нысанында өткізіледі. Білім алушыларды қорытынды аттестаттау нысанын орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы айқындайды.

11. Жұмыс оқу жоспарлары МЖБС-ның қосымшасына сәйкес орта білімнен кейінгі білім берудің оқу жоспарының моделі негізінде әзірленеді.

12. Жұмыс оқу бағдарламалары оқыту нәтижелеріне бағдарлана отырып, оқу жоспарының барлық модульдері бойынша әзірленеді және орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы бекітеді.

13. Жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру кезінде орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы:

1) міндетті оқытуға бөлінген кредиттердің/сағаттардың жалпы санын сақтай отырып, циклдердің, модульдердің көлемі мен мазмұнын дербес айқындайды;

2) бір мамандық шеңберінде модульдердің/біліктіліктердің жүйелігін, тізбесін және санын айқындайды;

3) оқу процесін ұйымдастыру мен бақылау нысандарын, әдістерін, оқытудың әртүрлі технологияларын таңдайды.

14. Орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламасының мазмұны жұмысшы біліктілігін игере отырып, қолданбалы бакалаврларды даярлауды көздейді және

білім беру деңгейлерінің сабақтастығын қамтамасыз етеді және мән-дес мамандықтар (біліктіліктер) бойынша білім берудің келесі деңгейінде оқыту нәтижелері мен кредиттерді/сағаттарды қайта есептеуді қамтамасыз етеді.

3- тарау. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

15. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі күндізгі оқыту нысанында міндетті оқу жүктемесін – аптасына кемінде 36 сағат, сондай-ақ факультативтік сабақ пен консультацияны қоса алғанда 54 сағаттан аспайды.

16. Әрбір оқу жылына арналған міндетті оқу уақытының көлемі 60 кредитті/1440 сағатты құрайды.

Білім алушылардың жеке қабілеттерін дамыту және көмек көрсету үшін факультативтік сабақтар мен консультациялар қарастырылған.

17. Білім алушының оқу жүктемесінің көлемі әрбір модуль немесе оқу жұмысының басқа түрлері бойынша меңгеретін оқыту нәтижелері бойынша кредитпен/сағатпен өлшенеді.

1 кредит 24 академиялық сағатқа, 1 академиялық сағат 45 минутқа тең.

18. Міндетті оқу сабақтары уақытының көлемі кешкі оқыту нысаны үшін күндізгі оқыту нысанына көзделген тиісті оқу уақыты көлемінен 70%-ды және сырттай оқу нысаны үшін 30%-ды құрайды.

4-тарау. Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар

19. Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар ұлттық біліктілік шеңберінің, салалық біліктілік шеңберлерінің, кәсіптік стандарттар дескрипторларымен айқындалады және қол жеткізілген оқыту нәтижелерінен байқалатын меңгерілген негізгі құзыреттерді көрсетеді.

Дескрипторлар білім алушылардың мынадай қабілеттерін сипаттайтын оқыту нәтижелерін көрсетеді: ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберінде еңбек және оқу қызметінің үдерістерін өз бетінше басқару және бақылау жүргізу, мәселелерді талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс істеу, кәсіби салада теориялық және практикалық білімнің кең ауқымын қолдану, кәсіби міндеттерді шешу үшін қажетті ақпаратты өз бетінше іздестіруді орындау, шешу тәсілдерінің алуан түрлілігін және оларды таңдауды болжайтын, шығармашылық тәсілді қолдану (немесе кәсіби проблемаларды шешудің әртүрлі, оның ішінде балама нұсқаларын өз бетінше әзірлеу және ұсыну шеберлігі мен дағдысы), ағымдағы және қорытынды бақылау жүргізу, қызметті бағалау мен түзетуді орындау.

5-тарау. Оқу уақытына қойылатын талаптар

20. Білім беру бағдарламаларын игеру мерзімдері білім беру деңгейлеріне байланысты анықталады:

- жалпы орта білім базасында 180 кредит;
- техникалық және кәсіптік білім базасында білікті жұмысшы біліктілігімен 120 кредит;
- техникалық және кәсіптік білім базасында орта буын маманы біліктілігімен 60 кредит.

Орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына қосымша

Орта білімнен кейінгі білім берудің оқу жоспарының моделі

р/н	Оқу қызметінің модульдері мен түрлерінің атауы	Кредиттер/сағаттар саны		
		Орта буын маманы біліктілігімен техникалық және кәсіптік білім базасында	Білікті жұмысшы кадрларының біліктілігімен техникалық және кәсіптік білім базасында	Жалпы орта білім базасында
1	2	3	4	5
1	Базалық модульдер	+	+	+
2	Кәсіптік модульдер			
2.1	Білікті жұмысшы кадрларының деңгейі бойынша кәсіптік модульдер*	60/1440	-	-
2.2	Қолданбалы бакалавр біліктілігінің кәсіптік модульдері *	120/2880**	120/2880**	60/1440
3	Аралық аттестаттау	+	+	+
4	Қорытынды аттестаттау	+	+	+
	Міндетті оқыту жиыны	180/4320	120/2880	60/1440
5	Факультативтік сабақтар	аптасына 4 сағаттан аспайды		
6	Консультация	оқу жылына 100 сағаттан аспайды		
	Барлығы	206/4944	138/3312	69/1656

Ескерпе:

* өндірістік оқыту және/немесе кәсіптік практика кәсіптік модульдің кемінде 40% -ын құрайды.

** орта буын маманының мәнделс біліктілігінің кәсіптік модульдерін игеру көзделген.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМҚ